

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการประเมินผลสื่อที่ใช้เผยแพร่ในโครงการ
แรงงานเด็กครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดครอบครัว สภาพ
การสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์

- ความคิดเห็นต่อหนังสือชีวิตแรงงานเด็ก
- ความคิดเห็นต่อแผ่นพับข้อควรระวัง

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ส่วนที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็ก (ตารางที่ 1)

เพศ

เด็กที่ทำการศึกษาในครั้งนี เป็นเด็กชายและเด็กหญิง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นเด็กชาย ร้อยละ 52.9 และเป็นเด็กหญิง ร้อยละ 47.1

อายุ

เด็กมีอายุอยู่ในระหว่าง 11-13 ปี โดยที่เด็กส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 88.9 มีอายุ 12 ปี ส่วนเด็กที่มีอายุ 11 ปี และ 13 ปี มีร้อยละ 1.9 และร้อยละ 9.2 ตามลำดับ

ขนาดครอบครัว

ขนาดครอบครัวของเด็กส่วนใหญ่ คือร้อยละ 65.9 เป็นครอบครัวขนาดกลาง คือ มีจำนวนสมาชิกประมาณ 4-6 คน เด็กที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กในจำนวนสมาชิก ประมาณ 1-3 คน มีร้อยละ 3.1 สำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ คือมีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป มีร้อยละ 31.0

สภาพการสมรสของบิดามารดา

เด็กเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 89.7 มีพ่อและแม่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 6.1 มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวเนื่องจากเป็นหม้ายและอีกร้อยละ 4.5 บิดามารดาแยกกันอยู่

บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย

เด็กจะอาศัยอยู่กับบิดามารดาเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 83.9 สำหรับเด็กที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวมีร้อยละ 7.7 เนื่องจากบิดาหรือมารดาเสียชีวิต สำหรับเด็กที่อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องร้อยละ 8.4 เนื่องจากบิดามารดาเสียชีวิตหรือแยกกันอยู่

อาชีพของบิดา

พ่อของเด็กส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 76.2 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 10.4 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 2.7 ประกอบอาชีพค้าขาย และอีกร้อยละ 1.9 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับราชการ ครู

อาชีพของมารดา

แม่ของเด็กก็ทำงานคล้ายๆ กันกับพ่อ คือเป็นเกษตรกรเสียส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 78.9 รองลงมาร้อยละ 7.3 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 6.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 7.7 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ครู รับราชการ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเด็ก

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

<u>เพศ</u>	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	138	52.9
หญิง	123	47.1
รวม	261	100.0

<u>อายุ</u>	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11	5	1.9
12	232	88.9
13	24	9.2
รวม	261	100.0

<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว</u>	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3	8	3.1
4-6	172	65.9
7 คนขึ้นไป	81	31.0
รวม	261	100.0

<u>สภาพการสมรสของบิดามารดา</u>	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่ด้วยกัน	234	89.7
แยกกันอยู่	11	4.2
บิดา/มารดาเสียชีวิต	16	6.1
รวม	261	100.0

ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ

บิดามารดา	219	84.0
บิดาหรือมารดา	21	8.0
ญาติพี่น้อง	21	8.0
รวม	261	100.0

อาชีพของบิดา

เกษตรกร	199	76.2
รับจ้าง	27	10.4
ค้าขาย	5	1.9
อื่น ๆ	30	11.5
รวม	261	100.0

อาชีพของมารดา

เกษตรกร	206	78.9
รับจ้าง	16	6.1
ค้าขาย	19	7.3
อื่น ๆ	20	7.7
รวม	261	100.0

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์

1. ความคิดเห็นต่อหนังสือ "ชีวิตแรงงานเด็ก"

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่เด็กมีต่อส่วนต่างๆ ของหนังสือชีวิตแรงงานเด็ก มาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) เป็นกลาง (0) และเชิงลบ (-) เป็นรายชื่อคำถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ชอบลักษณะโดยรวมของหนังสือมีถึงร้อยละ 96.9 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว จะเห็นได้ว่า เด็กที่ชอบขนาดตัวหนังสือมากที่สุดในจำนวนร้อยละ 82.8 รองลงมาร้อยละ 80.5 ชอบในประโยชน์ของหนังสือต่อการเข้าไปใช้แรงงานในกรุงเทพฯ และร้อยละ 79.7 ชอบวิธีการเล่าเรื่องจริง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) เป็นกลาง (0) และในเชิงลบ (-) ต่อส่วนต่าง ๆ ของหนังสือคู่มือแรงงานเด็ก

	ความคิดเห็น		
	+	0	-
ลักษณะโดยรวมของหนังสือ	252 (96.9)	6 (1.9)	3 (1.2)

รูปแบบของหนังสือ			
- ปกหนังสือ	147 (56.3)	81 (31.1)	33 (12.6)
- ขนาดตัวหนังสือ	216 (82.8)	43 (16.5)	2 (0.8)

เนื้อหา			
- ประโยชน์ของหนังสือในการเข้าไปใช้แรงงานในกรุงเทพฯ	210 (80.5)	48 (18.4)	3 (1.1)
- การทำตามคำแนะนำในหนังสือ	203 (77.8)	52 (19.9)	6 (2.4)

วิธีการนำเสนอ			
- ภาษาที่ใช้	170 (65.1)	88 (33.7)	3 (1.2)
- ภาพที่ใช้	197 (75.5)	23 (8.8)	41 (15.7)
- วิธีการเล่าเรื่องจริง	208 (79.7)	37 (14.2)	16 (6.1)

ทั้งนี้ เมื่อนำความคิดเห็นที่เด็กมีต่อส่วนต่างๆ ของหนังสือมาจำแนกพิจารณาตามเพศแล้ว จะพบว่าเด็กทั้งเพศชายและเพศหญิงชอบหนังสือเป็นส่วนใหญ่ คือ เพศชายส่วนใหญ่ชอบหนังสือร้อยละ 94.6 รองลงมาที่มีความรู้สึกเฉยๆ ต่อหนังสือร้อยละ 3.6 และไม่ชอบ ร้อยละ 1.8 สำหรับเพศหญิงส่วนใหญ่ชอบหนังสือคิดเป็นร้อยละ 99.2 สำหรับที่รู้สึกเฉยๆ มีร้อยละ 0.4 และที่ไม่ชอบคิดเป็นร้อยละ 0.8 ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อหนังสือชีวิตแรงงานเด็ก จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นต่อหนังสือ	เพศ	
	ชาย	หญิง
ชอบ	131 (94.6)	121 (99.2)
เฉย ๆ	5 (3.6)	1 (0.4)
ไม่ชอบ	2 (1.8)	1 (0.4)
รวม	138 (100.0)	123 (100.0)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาความคิดเห็นของเด็กในแต่ละส่วนของหนังสือ โดยพิจารณาตามรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ จำแนกตามเพศ ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 4-6 พร้อมทั้งศึกษาถึงเหตุผลที่เด็กมีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) และเชิงลบ (-) ต่อส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 7-10

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของหนังสือ
จำแนกตามเพศ

เพศ	ปกหนังสือ		ขนาดของตัวหนังสือ	
ชาย	ชอบ	65 (47.1)	อ่านง่าย	109 (79.0)
	เฉย ๆ	50 (36.2)	ทั้งง่ายและยาก	28 (20.3)
	ไม่ชอบ	23 (16.7)	อ่านยาก	1 (0.7)
หญิง	ชอบ	82 (67.2)	อ่านง่าย	107 (87.0)
	เฉย ๆ	31 (24.6)	ทั้งง่ายและยาก	15 (12.2)
	ไม่ชอบ	10 (8.2)	อ่านยาก	1 (0.8)
รวม	ชอบ	147 (56.5)	อ่านง่าย	216 (82.8)
	เฉย ๆ	81 (30.8)	ทั้งง่ายและยาก	43 (16.5)
	ไม่ชอบ	33 (12.7)	อ่านยาก	2 (0.8)

จากตารางที่ 4 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของหนังสือ พบว่า ในเรื่องของปกหนังสือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ คือร้อยละ 47.1 และ 67.2 ชอบปกหนังสือ รองลงมา รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 36.2 และ 24.6 ส่วนที่ไม่ชอบมีร้อยละ 16.7 และ 8.2 และในเรื่องขนาดของตัวหนังสือ พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นขนาดที่อ่านง่ายคือร้อยละ 79. และ 87.0 รองลงมา คิดว่ามีทั้งอ่านง่ายและอ่านยาก ร้อยละ 20.3 และ 12.2 และที่คิดว่าเป็นขนาดตัวหนังสือที่อ่านยากร้อยละ 0.7 และ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาของหนังสือ
จำแนกตามเพศ

เพศ	ประโยชน์	การทำตามคำแนะนำ
ชาย	มีประโยชน์	ทำตาม
	108 (78.3)	111 (80.4)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
28 (20.3)	23 (16.7)	
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
2 (1.4)	4 (2.9)	
หญิง	มีประโยชน์	ทำตาม
	102 (82.9)	92 (74.8)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
20 (16.3)	29 (23.6)	
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
1 (0.8)	2 (1.6)	

เพศ	ประโยชน์	การทำตามคำแนะนำ
รวม	มีประโยชน์	ทำตาม
	210 (80.5)	203 (77.8)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
	48 (18.4)	52 (19.8)
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
	3 (1.1)	6 (2.4)

จากตารางที่ 5 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาในหนังสือนั้น พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่คิดว่า หนังสือมีประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 78.3 และ 82.9 รองลงมาเห็นว่ามีประโยชน์ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 20.3 และ 16.3 สำหรับการทำตามคำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าไปใช้แรงงานในกรุงเทพฯ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ นั้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่จะทำตามคำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 80.4 และ 74.8 รองลงมาคือไม่แน่ใจ ร้อยละ 16.7 และ 23.6 และเด็กที่คิดว่าจะไม่ทำตามคำแนะนำ มีร้อยละ 2.9 และ 1.6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอของหนังสือจำแนกตามเพศ

เพศ	ภาพที่ใช้	วิธีการเล่าเรื่องจริง	ภาษาที่ใช้
ชาย	ชอบ 100 (73.0)	ชอบ 104 (75.4)	เข้าใจง่าย 76 (55.1)
	เฉย ๆ 16 (10.9)	เฉย ๆ 24 (17.4)	ทั้งง่ายและยาก 60 (43.5)
	ไม่ชอบ 22 (16.1)	ไม่ชอบ 10 (7.2)	เข้าใจยาก 2 (1.4)
หญิง	ชอบ 97 (79.5)	ชอบ 104 (84.6)	เข้าใจง่าย 94 (76.4)
	เฉย ๆ 7 (4.9)	เฉย ๆ 13 (10.6)	ทั้งง่ายและยาก 28 (22.8)
	ไม่ชอบ 19 (15.6)	ไม่ชอบ 6 (4.8)	เข้าใจยาก 1 (0.8)

เพศ	ภาพที่ใช้	วิธีการเล่าเรื่องจริง	ภาษาที่ใช้
รวม	ชอบ 197 (76.1)	ชอบ 208 (79.7)	เข้าใจง่าย 170 (65.1)
	เฉย ๆ 23 (8.1)	เฉย ๆ 37 (14.2)	ทั้งง่ายและยาก 88 (33.7)
	ไม่ชอบ 41 (15.8)	ไม่ชอบ 16 (6.1)	เข้าใจยาก 3 (1.2)

จากตารางที่ 6 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอในหนังสือนี้ พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่คิดว่า ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ 55.1 และ 76.4 รองลงมาเห็นว่ามีทั้งเข้าใจง่ายและเข้าใจยาก คือร้อยละ 43.5 และ 22.8 สำหรับเรื่องภาพในหนังสือนี้ ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่จะชอบภาพในหนังสือคิดเป็นร้อยละ 73.0 และ 79.5 รองลงมาไม่ชอบ คิดเป็นร้อยละ 16.1 และ 15.6 และใน ด้านของวิธีการเล่าเรื่องจริง ทั้งเพศชายและเพศหญิงชอบวิธีการเล่าเรื่องจริง คิดเป็น ร้อยละ 17.4 และ 10.6 รองลงมารู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 17.4 และ 10.6

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบลักษณะโดยรวมของหนังสือ

ลักษณะโดยรวมของหนังสือ	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ แรงงานเด็ก	108 (73.0)	101 (78.3)
- สนุก น่าอ่าน	23 (15.5)	11 (8.5)
- ให้แนวคิด	16 (10.8)	5 (3.9)
- อ่านเข้าใจง่าย	1 (0.7)	5 (3.9)
รวม	148 (100.0)	122 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
- ตัวหนังสือมากเกินไป	1	-
รวม	1 (100.0)	-

จากตารางที่ 7 พบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงชอบหนังสือเพราะเห็นว่าอ่านหนังสือแล้วได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก โดยเป็นเพศชายร้อยละ 73.0 และเพศหญิงร้อยละ 78.3 รองลงมา เพศชายร้อยละ 15.5 ชอบเพราะสนุก น่าอ่าน ขณะที่เพศหญิงร้อยละ 9.3 ชอบเพราะให้แนวคิด ทั้งนี้มีเด็กเพียง 1 คนเท่านั้นที่ไม่ชอบหนังสือเล่มนี้ เพราะว่ามีตัวหนังสือมากเกินไป

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบปกหนังสือ

ปกหนังสือ	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
- ภาพสีสันสะดุดตาน่าอ่าน	11 (18.6)	17 (23.0)
- ภาพสะท้อนปัญหาแรงงานเด็ก	36 (61.0)	34 (45.9)
- ภาพสื่อความหมายดี	4 (6.8)	5 (6.8)
- อื่น ๆ เช่น เด็กน่ารัก	8 (13.6)	18 (24.3)
รวม	59 (100.0)	74 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
- ภาพไม่สวย ทารุณน่ากลัว	17 (74.0)	5 (62.5)
- ภาพไม่สะท้อนปัญหาแรงงาน	2 (8.7)	1 (12.5)
- ภาพไม่สื่อความหมาย	1 (4.3)	1 (12.5)
ดูไม่เข้าใจ		
- อื่น ๆ เช่น	3 (13.0)	1 (12.5)
ไม่อยากให้ทุกคนเป็นอย่างนี้		
รวม	23 (100.0)	8 (100.0)

จากตารางที่ 8 พบว่า เด็กที่ชอบปกหนังสือนั้น เพศชายร้อยละ 61.6 และ เพศหญิงร้อยละ 45.9 ชอบเพราะเห็นว่าปกหนังสือเป็นภาพสะท้อนปัญหาแรงงานเด็ก เพศชายร้อยละ 18.6 ชอบเพราะภาพหน้าปกมีสีสันสะดุดตาน่าอ่าน ขณะที่เพศหญิงร้อยละ 24.3 เห็นว่าภาพหน้าปกสื่อความหมายดี สำหรับเด็กที่ไม่ชอบภาพหน้าปก ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ภาพไม่สวย ทารุณน่ากลัว ซึ่งเป็นเพศชายร้อยละ 73.9 เพศหญิงร้อยละ 62.5

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบภาพในหนังสือ

ภาพ	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
- สะท้อนให้เห็นสภาพการทำงานในกรุงเทพฯ ชัดเจนขึ้น	40 (40.4)	51 (54.2)
- มีภาพการ์ตูนประกอบ	16 (16.2)	10 (10.6)
- ทำให้เข้าใจ จดจำในเรื่องที่อ่านง่ายขึ้น	25 (25.3)	16 (17.1)
- อื่น ๆ เช่น ทำให้ระวังตัว	18 (18.1)	17 (18.1)
รวม	99 (100.0)	94 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
- ขาดความชัดเจน	2 (9.1)	4 (21.0)
- ขาดสีสัน ความมีชีวิตชีวา	2 (9.1)	1 (5.3)
- น่ากลัว ทารุณโหดร้ายมากเกินไป	18 (81.8)	12 (63.2)
- ภาพน้อยเกินไป	-	2 (10.5)
รวม	22 (100.0)	19 (100.0)

จากตารางที่ 9 พบว่าเด็กส่วนใหญ่ชอบภาพในหนังสือเพราะภาพสะท้อนให้เห็นสภาพการทำงานในกรุงเทพฯ ชัดเจนขึ้น โดยเป็นเพศชายร้อยละ 40.4 และเพศหญิงร้อยละ 54.2 รองลงมาเพศชายร้อยละ 25.3 และเพศหญิงร้อยละ 17.1 ชอบเพราะเห็นว่าภาพในหนังสือทำให้เข้าใจและจดจำในเรื่องที่อ่านง่ายขึ้น ส่วนสาเหตุที่ไม่ชอบนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าภาพน่ากลัว ทารุณโหดร้ายมากเกินไป โดยเป็นเพศชายร้อยละ 81.1 และเพศหญิงร้อยละ 63.2

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบ
วิธีการเล่าเรื่องจริง

วิธีการเล่าเรื่อง	ชาย	หญิง
สาเหตุที่ชอบ		
- เป็นเรื่องจริงทำให้รู้ชีวิตจริง ของคนๆ ที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ	57 (55.3)	62 (61.4)
- เนื้อหาละเอียดเข้าใจง่าย	3 (2.9)	3 (3.0)
- สนุก	15 (14.6)	9 (8.9)
- มีคติเตือนใจ ไม่ให้ไปทำงาน ในกรุงเทพฯ	28 (27.2)	27 (26.7)
รวม	103 (100.0)	101 (100.0)
สาเหตุที่ไม่ชอบ		
- เป็นเรื่องเศร้า	10 (90.9)	4 (100.0)
- ภาพเป็นสีขาว-ดำ	1 (9.1)	-
รวม	11 (100.0)	4 (100.0)

จากตารางที่ 10 พบว่าเด็กส่วนใหญ่ คือ เพศชายร้อยละ 55.3 และเพศหญิง ร้อยละ 61.4 ชอบวิธีการเล่าเรื่องจริงในหนังสือ เนื่องจากทำให้รู้ชีวิตจริง ๆ ของคนที่ไปทำงานในกรุงเทพฯ รองลงมาเพศชายร้อยละ 27.2 และเพศหญิงร้อยละ 26.7 ชอบ เพราะเห็นว่าให้คติเตือนใจไม่ให้ไปทำงานในกรุงเทพฯ ส่วนเพศชายร้อยละ 90.9 และ เพศหญิงทุกคนที่ตอบว่าไม่ชอบนั้น ให้เหตุผลว่าเพราะเป็นเรื่องเศร้า

2. ความคิดเห็นต่อแผ่นพับ "ข้อควรระวัง"

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่เด็กมีต่อส่วนต่าง ๆ ของแผ่นพับ ข้อควรระวัง มาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) เป็นกลาง (0) และเชิงลบ (-) เป็นรายชื่อคำถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า เด็กที่ชอบลักษณะโดยรวมของแผ่นพับมีถึงร้อยละ 86.2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว จะเห็นได้ว่า เด็กชอบแผ่นพับเพราะความน่าอ่านเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 92.3 รองลงมาจำนวนร้อยละ 82.0 ชอบการ์ตูน และร้อยละ 80.8 ชอบในเนื้อหาที่ให้ประโยชน์ในการเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าร้อยละของเด็กที่มีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) เป็นกลาง (0) และในเชิงลบ (-) ต่อส่วนต่าง ๆ ของแผ่นพับข้อความระวาง

	ความคิดเห็น		
	+	0	-
ลักษณะโดยรวมของแผ่นพับ	225 (86.2)	33 (12.7)	3 (1.1)

รูปแบบ			
- ขนาดแผ่นพับ	207 (79.3)	28 (10.7)	26 (10.0)
- ขนาดตัวหนังสือ	200 (76.6)	55 (21.1)	6 (2.3)

เนื้อหา			
- ประโยชน์ของแผ่นพับในการเข้าไป ใช้แรงงานในกรุงเทพฯ	211 (80.8)	48 (18.4)	2 (0.8)
- ความเชื่อถือต่อคำแนะนำในแผ่นพับ	210 (80.5)	45 (17.2)	6 (2.3)

วิธีการนำเสนอ			
- ความน่าอ่าน	241 (92.3)	17 (6.5)	3 (1.2)
- การ์ตูน	214 (82.0)	38 (14.6)	9 (3.4)
- ภาษาที่ใช้	195 (74.7)	65 (24.9)	1 (0.4)

ทั้งนี้ เมื่อนำความคิดเห็นที่เด็กมีต่อลักษณะแผ่นพับโดยรวมมาจำแนกพิจารณาตามเพศแล้ว จะพบว่าเด็กทั้งเพศชายและเพศหญิงชอบแผ่นพับเป็นส่วนใหญ่ คือ เพศชายส่วนใหญ่ชอบหนังสือร้อยละ 80.4 รองลงมาที่มีความรู้สึกเฉย ๆ ต่อแผ่นพับร้อยละ 18.2 และไม่ชอบร้อยละ 1.4 สำหรับเพศหญิงส่วนใหญ่ชอบหนังสือคิดเป็นร้อยละ 92.7 รู้สึกเฉย ๆ มีร้อยละ 6.5 และไม่ชอบร้อยละ 0.8 ดังตารางที่ 12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อแผ่นพับข้อความรณรงค์ จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นต่อแผ่นพับ	เพศ	
	ชาย	หญิง
ชอบ	111 (80.4)	114 (92.7)
เฉย ๆ	25 (18.2)	8 (6.5)
ไม่ชอบ	2 (1.4)	1 (0.8)
รวม	138 (100.0)	123 (100.0)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาความคิดเห็นของเด็กในแต่ละส่วนของหนังสือ โดยพิจารณาตามรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ จำแนกตามเพศ ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 13-15 พร้อมทั้งศึกษาถึงเหตุผลที่เด็กมีความคิดเห็นในเชิงบวก (+) และเชิงลบ (-) ต่อส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 16-19

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของแผ่นพับ
จำแนกตามเพศ

เพศ	ขนาดของแผ่นพับ	ขนาดของตัวหนังสือ
ชาย	ชอบ 103 (75.7)	อ่านง่าย 98 (71.5)
	เฉย ๆ 21 (14.0)	ทั้งง่ายและยาก 38 (27.0)
	ไม่ชอบ 14 (10.3)	อ่านยาก 2 (1.5)
หญิง	ชอบ 104 (85.3)	อ่านง่าย 102 (83.6)
	เฉย ๆ 7 (4.9)	ทั้งง่ายและยาก 17 (13.1)
	ไม่ชอบ 12 (9.8)	อ่านยาก 4 (3.3)
รวม	ชอบ 207 (80.2)	อ่านง่าย 200 (77.2)
	เฉย ๆ 28 (9.7)	ทั้งง่ายและยาก 55 (20.5)
	ไม่ชอบ 26 (10.1)	อ่านยาก 6 (2.3)

จากตารางที่ 13 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อรูปแบบของแผ่นพับ พบว่า ในเรื่องขนาดของแผ่นพบนั้น เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงชอบขนาดของแผ่นพับและ ร้อยละ 75.7 และร้อยละ 85.3 รองลงมาเพศชายรู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 14.0 และเพศหญิงไม่ชอบร้อยละ 9.8 ส่วนที่ไม่ชอบร้อยละ 10.1 และ 2.3 ตามลำดับ สำหรับในเรื่องของขนาดตัวหนังสือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่คิดว่า ขนาดตัวหนังสืออ่านเข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ 71.5 และ 83.6 รองลงมาเห็นว่าทั้งเข้าใจง่ายและเข้าใจยาก ร้อยละ 27.0 และ 13.1

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาของแผ่นพับ
จำแนกตามเพศ

เพศ	ประโยชน์	การทำตามคำแนะนำ
ชาย	มีประโยชน์	ทำตาม
	108 (78.3)	115 (83.3)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
29 (21.0)	21 (15.2)	
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
1 (0.7)	2 (1.4)	
หญิง	มีประโยชน์	ทำตาม
	103 (84.4)	95 (77.9)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
19 (14.8)	24 (18.9)	
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
1 (0.8)	4 (3.3)	

เพศ	ประโยชน์	การทำตามคำแนะนำ
รวม	มีประโยชน์	ทำตาม
	211 (81.2)	210 (80.8)
	มีประโยชน์บ้าง	ไม่แน่ใจ
	48 (18.1)	45 (16.9)
	ไม่มีประโยชน์	ไม่ทำตาม
	2 (0.7)	6 (2.3)

จากตารางที่ 14 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อเนื้อหาของแผ่นพับ พบว่า ในเรื่องของประโยชน์ของแผ่นพับนั้น เพศชายมีความคิดเห็นว่าแผ่นพับนี้มีประโยชน์มากถึง ร้อยละ 78.3 รองลงมาคือ มีประโยชน์บ้าง ร้อยละ 21.0 และเพศหญิงมีความคิดเห็นว่า แผ่นพับนี้มีประโยชน์มากถึงร้อยละ 84.4 และรองลงมาคือมีประโยชน์บ้าง ร้อยละ 14.8 ในเรื่องการทำตามคำแนะนำในการเข้าไปใช้แรงงานในกรุงเทพฯ ที่ปรากฏอยู่ในแผ่นพับ นั้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงจะทำตามคำแนะนำมากที่สุดคือร้อยละ 83.3 และ 77.9 รองลงมาคือไม่แน่ใจต่อร้อยละ 15.2 และ 18.9

ตารางที่ 15

แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอของ
แผ่นพับจำแนกตามเพศ

เพศ	ความน่าอ่าน	การ์ตูน	ภาษาที่ใช้
ชาย	น่าอ่าน 125 (90.6)	ชอบ 107 (77.5)	เข้าใจง่าย 97 (70.3)
	เฉย ๆ 12 (8.9)	เฉย ๆ 25 (18.2)	ทั้งง่ายและยาก 41 (29.7)
	ไม่น่าอ่าน 1 (0.7)	ไม่ชอบ 6 (4.3)	เข้าใจยาก -
หญิง	น่าอ่าน 116 (93.7)	ชอบ 107 (87.1)	เข้าใจง่าย 98 (80.3)
	เฉย ๆ 5 (4.7)	เฉย ๆ 13 (10.5)	ทั้งง่ายและยาก 24 (19.7)
	ไม่น่าอ่าน 2 (1.6)	ไม่ชอบ 3 (2.4)	เข้าใจยาก -

เพศ	ความน่าอ่าน	ภาพการ์ตูน	ภาษาที่ใช้
	น่าอ่าน 241 (93.1)	ชอบ 214 (82.9)	เข้าใจง่าย 195 (75.0)
รวม	เฉลี่ย ๗ 15 (5.8)	เฉลี่ย ๗ 35 (13.6)	ทั้งง่ายและยาก 65 (25.0)
	ไม่น่าอ่าน 3 (1.1)	ไม่ชอบ 9 (3.5)	เข้าใจยาก -

จากตารางที่ 15 ซึ่งแสดงความคิดเห็นที่เด็กมีต่อวิธีการนำเสนอของแผ่นพับ พบว่า ในเรื่องของความน่าอ่านนั้น เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นว่ แผ่นพับที่มีความน่าอ่านมากที่สุดคือ ร้อยละ 90.6 และ 93.7 ตามลำดับ รองลงมา ร้อยละ ๗ ร้อยละ 8.9 และ 4.7 ในเรื่องของการ์ตูน เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง ชอบการ์ตูนสูงถึงร้อยละ 77.5 และ ร้อยละ 89.2 รองลงมา ร้อยละ ๗ ร้อยละ 18.2 และ 10.5 และในเรื่องของภาษาใช้ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าเป็นภาษาที่ เข้าใจง่ายถึงร้อยละ 70.3 และ 80.3 รองลงมา เห็นว่ามีทั้งเข้าใจง่ายและยาก ร้อยละ 29.7 และ 19.7

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบลักษณะโดยรวมของแผ่นพับ

ลักษณะโดยรวมของแผ่นพับ	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
1 เป็นความรู้ที่มีประโยชน์ในการ เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ	54 (46.6)	71 (65.1)
2 ให้ออกคิดเตือนใจก่อนไปทำงาน ในกรุงเทพฯ	15 (12.9)	18 (16.6)
3 สนุก เป็นการ์ตูน	20 (17.2)	8 (7.3)
4 รูปแบบดี สีสันสวย อ่านเข้าใจง่าย	27 (23.3)	12 (11.0)
รวม	116 (100.0)	109 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
- เนื้อหาสั้นเกินไป	1 (100.0)	-
รวม	1 (100.0)	-

จากตารางที่ 16 พบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงส่วนใหญ่ชอบแผ่นพับเพราะคิดว่าแผ่นพับนี้มีประโยชน์ในการเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ โดยเป็นเพศชายร้อยละ 46.6 และเพศหญิงร้อยละ 65.1 รองลงมาเพศชายชอบเพราะรูปแบบดี สีสันสวยอ่านเข้าใจง่าย ร้อยละ 23.3 ขณะที่เพศหญิงชอบเนื้อหาที่ให้ออกคิดเตือนใจก่อนไปทำงานในกรุงเทพฯ ร้อยละ 16.6 ชอบเนื้อหาที่ให้ออกคิดเตือนใจก่อนไปทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งนี้ มีเด็กเพียง 1 คนเท่านั้นที่ไม่ชอบแผ่นพับนี้ เพราะเนื้อหาสั้นเกินไป

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบขนาดของแผ่นพับ

ขนาดของแผ่นพับ	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
1. พกติดตัวไปไหนมาไหนได้สะดวก	25 (28.1)	15 (17.9)
2. กระทัดรัด เข้าใจง่าย	23 (25.8)	22 (26.2)
3. ขนาดพอดี	28 (31.5)	34 (40.5)
4. อื่น ๆ เช่น สวย เก็บรักษาง่าย	13 (14.6)	13 (15.5)
รวม	89 (100.0)	84 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
1. ใหญ่เกินไป	2 (15.4)	1 (10.0)
2. เล็กเกินไป	7 (53.8)	9 (90.0)
3. เนื้อหาสาระน้อย	4 (30.8)	-
รวม	13 (100.0)	10 (100.0)

จากตารางที่ 17 พบว่า เด็กส่วนใหญ่ชอบแผ่นพับ คือ เพศชายร้อยละ 31.5 และเพศหญิงร้อยละ 4.5 เพราะเห็นว่าแผ่นพับขนาดพอดี รองลงมาเพศชายร้อยละ 28.1 เห็นว่าแผ่นพับพกติดตัวไปไหนมาไหนได้สะดวก ส่วนเพศหญิงร้อยละ 26.2 ชอบเพราะกระทัดรัด เข้าใจง่าย สำหรับเหตุผลที่ไม่ชอบนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าเล็กเกินไป ซึ่งเป็นเพศชายร้อยละ 53.8 และเพศหญิงร้อยละ 90.0

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กชอบและไม่ชอบภาพการ์ตูนในแผ่นพับ

การ์ตูน	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
1. สนุก แปลก น่ารัก	56 (45.5)	44 (35.2)
2. ภาพสีสันสวย น่าอ่าน	24 (19.5)	27 (21.6)
3. มีสาระได้ความรู้คติเตือนใจ	33 (26.8)	39 (31.2)
4. เข้าใจง่าย	10 (8.1)	15 (12.0)
รวม	123 (100.0)	125 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
1. ไม่มีสี/ไม่มีชีวิตชีวา	4 (66.7)	1 (100.0)
2. การ์ตูนน้อย	2 (33.3)	-
รวม	6 (100.0)	1 (100.0)

จากตารางที่ 18 พบว่า เพศชายร้อยละ 45.5 และเพศหญิงร้อยละ 35.2 ชอบวิธีการนำเสนอเป็นการ์ตูนเพราะสนุก แปลก น่ารัก รองลงมาเพศชาย ร้อยละ 26.8 และเพศหญิงร้อยละ 31.2 ชอบที่มีสาระได้ความรู้ คติเตือนใจ ทั้งนี้เพียง 7 รายเท่านั้น ที่ตอบว่าไม่ชอบ เพราะไม่มีสีสัน ไม่มีชีวิตชีวา และการ์ตูนน้อย

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลที่เด็กคิดว่าแผ่นพับน่าอ่านและไม่น่าอ่าน

ความน่าอ่าน	ชาย	หญิง
เหตุผลที่ชอบ		
1. สาระประโยชน์ต่อการไปทำงาน ในกรุงเทพ	80 (63.0)	62 (50.0)
2. ให้ข้อคิดเตือนใจก่อนไปทำงาน	11 (8.7)	26 (21.0)
3. สนุก (เป็นการ์ตูน)	25 (19.7)	20 (16.1)
4. เข้าใจง่าย ตัวหนังสือชัดเจน	11 (8.7)	16 (12.9)
รวม	127 (100.0)	124 (100.0)
เหตุผลที่ไม่ชอบ		
1. ตัวหนังสือเล็ก	1 (100.0)	2 (100.0)
2. มีความรู้น้อย	-	-
รวม	1 (100.0)	2 (100.0)

จากตารางที่ 19 พบว่าเด็กส่วนใหญ่รู้สึกว่าการพับน่าอ่าน เพราะมีสาระประโยชน์ต่อการไปทำงานในกรุงเทพ โดยเป็นเพศชายร้อยละ 63.0 และเพศหญิงร้อยละ 50.0 รองลงมาเพศชายร้อยละ 19.7 เห็นว่าสนุกเพราะเป็นการ์ตูน ส่วนเพศหญิงร้อยละ 21.0 เห็นว่าให้ข้อคิดเตือนใจก่อนไปทำงาน ส่วนเด็กที่คิดว่าแผ่นพับไม่น่าอ่านมีเพียง 3 ราย เพราะรู้สึกที่ตัวหนังสือเล็กเกินไป

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กทั้งหมด 16 ข้อความรู้ มาแจกแจงความถี่ของเด็กที่ตอบได้ และหาค่าร้อยละของเด็กที่ตอบได้ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล พบว่า จากจำนวนข้อความรู้ทั้งหมด 16 ข้อ เด็กสามารถตอบได้ร้อยละ 73.7 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทความรู้ พบว่า จากจำนวนข้อความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน เด็ก 9 ข้อ เด็กสามารถตอบได้ร้อยละ 70.7 และจากจำนวนข้อความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนขณะทำงาน 7 ข้อ เด็กสามารถตอบได้ร้อยละ 76.7 ดังปรากฏผลตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละของเด็กที่ตอบได้ในแต่ละข้อความรู้ และค่าคะแนน
ความรู้เฉลี่ย จำแนกตามประเภทความรู้

ข้อความรู้	จำนวนผู้ที่ ตอบได้	จำนวนผู้ที่ ตอบไม่ได้	ตอบได้ ร้อยละ	ตอบได้ เฉลี่ย
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็ก				
- ระยะเวลาการทำงานต่อวัน	192	69	73.6	0.74
- อายุขั้นต่ำของแรงงานเด็ก	174	87	66.7	0.67
- การจ่ายค่าจ้างเพิ่มกรณีทำงานเกิน เวลา	210	51	80.5	0.81
- การจ่ายค่าจ้างกรณีลูกจ้างลาป่วย	205	56	78.5	0.79
- อัตราเงินเดือนที่เหมาะสม	213	48	81.6	0.82
- ซีดความสามารถในการทำงานของ เด็กอายุ 17 ปี	213	48	81.6	0.82
- ซีดความสามารถในการทำงานของ เด็กอายุ 14 ปี	95	166	36.4	0.36
- ข้อควรปฏิบัติเมื่อป่วย	218	43	83.3	0.83
- การทำงานในวันหยุด	140	121	53.6	0.54
รวม	1660	689	70.7	0.71

ข้อความรู้	จำนวนผู้ที่ ตอบได้	จำนวนผู้ที่ ตอบไม่ได้	ตอบได้ ร้อยละ	ตอบได้ เฉลี่ย
ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะ ทำงาน				
- การทำสัญญาจ้างรายปี	213	48	81.6	0.82
- การกินยาชูกำลังเมื่อเหนื่อย	249	12	95.4	0.95
- การลงโทษของนายจ้าง	217	44	83.1	0.83
- การเปลี่ยนงานใหม่	172	89	65.9	0.66
- การส่งลูกไปทำงาน	238	28	89.3	0.89
- ความอดทนในการทำงาน	156	105	40.2	0.60
- การปฏิบัติตามคำสั่งนายจ้าง	160	101	61.3	0.61
รวม	1405	427	76.7	0.77
รวมทั้งสิ้น	3065	1116	73.7	0.73

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำผลรวมค่าคะแนนที่เด็กตอบได้มาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละของเด็กที่มีความรู้ในระดับต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เด็กส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.7 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในระดับปานกลาง สำหรับเด็กที่มีความรู้ในระดับสูงมีร้อยละ 13.4 และเด็กที่มีความรู้ในระดับต่ำมีร้อยละ 9.9 ตามตารางที่ 21 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ความรู้	จำนวน	ร้อยละ
สูง	35	13.4
ปานกลาง	200	76.7
ต่ำ	26	9.9
รวม	261	100.0

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระดับความรู้จำแนกตามเพศแล้ว จะพบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงคือร้อยละ 76.2 และ 77.3 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในระดับปานกลาง เด็กที่มีความรู้ในระดับสูงเป็นเพศชายร้อยละ 12.3 และเพศหญิงร้อยละ 14.6 ในขณะที่เด็กที่มีความรู้ในระดับต่ำเป็นเพศชายร้อยละ 11.5 และเพศหญิงร้อยละ 8.1 ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก จำแนกตามเพศ

ความรู้	เพศ	
	เพศชาย	เพศหญิง
สูง	17 (12.3)	18 (14.6)
ปานกลาง	105 (76.2)	95 (77.3)
ต่ำ	16 (11.5)	10 (8.1)
รวม	138 (100.0)	123 (100.0)

และเมื่อพิจารณาเฉพาะความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กนั้นพบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 84.5 และร้อยละ 86.1 รองลงมาเป็นเด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กในระดับต่ำ เป็นเพศชายร้อยละ 5.8 และเพศหญิงร้อยละ 4.1 และเด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กในระดับสูง เป็นเพศชายและเพศหญิงร้อยละ 9.4 และ 9.8

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะทำงานนั้น พบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะทำงานในระดับปานกลาง คือร้อยละ 64.5 และ 72.4 รองลงมาเป็นเด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะทำงานในระดับสูง เป็นเพศชายร้อยละ 25.4 และเพศหญิงร้อยละ 20.3 ส่วนเด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะทำงานในระดับต่ำ เป็นเพศชายร้อยละ 10.1 และเพศหญิงร้อยละ 7.3

ทั้งนี้ ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ
 ตนขณะทำงานของเด็กทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความใกล้เคียงกัน ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กจำแนก
 ตามประเภทความรู้และเพศ

ความรู้	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน		ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน	
	เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง
สูง	13 (9.4)	12 (9.8)	35 (25.4)	25 (20.3)
ปานกลาง	117 (84.8)	107 (86.1)	89 (64.5)	89 (72.4)
ต่ำ	8 (5.8)	5 (4.1)	14 (10.1)	9 (7.3)
รวม	138 (100.0)	123 (100.0)	138 (100.0)	123 (100.0)
เฉลี่ย	6.27	6.48	5.41	5.31

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาความรู้ของเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่บิดามารดาหรือ
 ตัวเด็กเองควรทำเพื่อความปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องไปทำงานในกรุงเทพฯ พบว่า
 (ตารางที่ 24)

1. สิ่งที่เป็นไปตามมาตรการทำ

เด็กส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 60.5 แสดงความคิดเห็นว่า บิดามารดาควรไปส่งลูกถึงที่ทำงาน รองลงมาร้อยละ 9.9 คิดว่าบิดามารดาควรจดจำที่อยู่ของลูกเพื่อที่จะได้ไปเยี่ยมลูกได้ถูก เด็กร้อยละ 9.6 คิดว่าพ่อแม่ควรติดต่อกับลูกอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 4.1 คิดว่าพ่อแม่ควรฝากตนไปทำงานกับญาติพี่น้อง นอกจากนี้ ได้แก่ ให้ลูกจดจำที่อยู่บ้านไปด้วยร้อยละ 3.5 ไปหาเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับแรงงานเด็ก ได้แก่ กรมแรงงานเด็กหรือมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ทำสัญญาจ้างเป็นรายปีร้อยละ 2.0 และอื่น ๆ ร้อยละ 7.2 ได้แก่ ศึกษาที่ทำงานในกรุงเทพฯ ให้แน่ใจเสียก่อน ลูกต้องแข็งแรงช่วยเหลือตัวเองได้เตรียมหลักฐานต่าง ๆ ให้พร้อม

2. สิ่งที่ตัวเด็กเองควรทำ

เด็กได้แสดงความคิดเห็นต่อวิธีการช่วยเหลือตัวเองเรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ วิธีแรกติดต่อหรือโทรศัพท์แจ้งองค์ที่ทำงานเกี่ยวกับแรงงานเด็ก ร้อยละ 33.2 วิธีที่ 2 เขียนจดหมายไปถึงพ่อแม่มีร้อยละ 31.3 วิธีที่ 3 แจ้งตำรวจ มีร้อยละ 25.3 วิธีอื่น ๆ ได้แก่ จดจำที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของนายจ้างร้อยละ 3.4 หลบหนี/ย้ายไปอยู่ที่อื่น/กลับบ้านร้อยละ 3.4 ออกทอรจนกว่าจะหมดปัญหาร้อยละ 1.1 ติดต่อกับทางบ้านสม่ำเสมอร้อยละ 1.4 และจดจำที่อยู่บ้านตนเองร้อยละ 0.9

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของเด็กต่อสิ่งที่บิดามารดา หรือตัว
เด็กเองควรทำเพื่อความปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>สิ่งที่พ่อแม่ควรปฏิบัติ</u>		
- ควรไปส่งลูกถึงที่ทำงาน	208	60.5
- ไปหาเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับแรงงานเด็ก ให้ช่วยหางานให้	11	3.2
- ผากไปทำงานกับญาติพี่น้อง	14	4.1
- ติดต่อกับลูกอย่างสม่ำเสมอ	33	9.6
- จดจำที่อยู่ของลูก	34	9.9
- ให้ลูกจดจำที่อยู่บ้านไปด้วย	12	3.5
- ทำสัญญาเป็นรายปี	7	2.0
- อื่น ๆ เช่น ศึกษาที่ทำงานในกรุงเทพฯ ให้แน่ใจ ลูกต้องแข็งแรงช่วยเหลือตัวเองได้ เตรียมหลักฐานต่าง ๆ ให้พร้อม	25	7.2
<u>สิ่งที่ตัวเด็กควรปฏิบัติ</u>		
- แจ้งตำรวจ	89	25.3
- เขียนจดหมายถึงพ่อแม่	110	31.3
- โทรศัพท์แจ้งองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับแรงงานเด็ก	117	33.2
- จดจำที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของนายจ้าง	12	3.4
- จดจำที่อยู่บ้านตนเอง	3	0.9
- ติดต่อกับทางบ้านสม่ำเสมอ	5	1.4
- อุดทนรอจนกว่าจะหมดปัญหา	4	1.1
- หลบหนี/ย้ายไปอยู่ที่อื่น/กลับบ้าน	12	3.4

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ *

ส่วนที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านทศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของเด็กที่มีทศนคติในเชิงบวก (+) เป็นกลาง (0) และเชิงลบ(-) รวมทั้งหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทศนคติที่เด็กตอบได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีทศนคติที่สอดคล้องกับความคาดหวังในการเผยแพร่ ของโครงการแรงงานเด็ก มุลินี เพื่อการพัฒนาเด็กมากที่สุด ได้แก่ ทศนคติที่ไม่เชื่อว่าการเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ จะมีความสุขสบาย จากค่าเฉลี่ย 2.8 โดยที่เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่เชื่อว่าเมื่อเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ แล้วจะมีความสุขสบาย คิดเป็นร้อยละ 86.9 และ 86.1 รองลงมา คือ ทศนคติที่ไม่เชื่อว่าการทำงานในกรุงเทพฯ จะมีความปลอดภัย โดยเป็นเพศชายร้อยละ 76.6 และเพศหญิงร้อยละ 73.2 และทศนคติที่ไม่เชื่อว่าสภาพที่พักจะดี โดยเป็นเพศชาย 67.3 และเพศหญิงร้อยละ 62.9 ส่วนทศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานในกรุงเทพฯ ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของการเผยแพร่ในโครงการแรงงานเด็ก มุลินี เพื่อการพัฒนาเด็กน้อยที่สุด ได้แก่ ทศนคติเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้เมื่อจำเป็นต้องเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.8 ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงมีทศนคติตรงกันว่า ไม่ค่อยมั่นใจนักในความสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้เมื่อเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ โดยคิดเป็นร้อยละ 69.3 และ 67.3 ส่วนทศนคติในประเด็นอื่น ๆ พบว่า เด็กโดยส่วนใหญ่คิดว่าการไปทำงานในกรุงเทพฯ ได้รับผลตอบแทนน้อย อาหารการกินที่นายจ้างจัดให้ไม่ดี และไม่แน่ใจว่าจะเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ หรือไม่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของเด็กในด้านต่างๆ
เกี่ยวกับการใช้แรงงานในกรุงเทพฯ

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	จำนวน			
	เข้าไป	ไม่แน่ใจ	ไม่เข้าไป	ค่าเฉลี่ย
1. ความคิดที่จะเข้าไปใช้แรงงาน ในกรุงเทพฯ	14 (10.4)	153 (116.7)	94 (82.9)	2.3
2. ความสุขสบายเมื่อเข้าไปทำงาน ในกรุงเทพฯ	-	34 (13.1)	224 (86.5)	2.8
3. ผลตอบแทน	34 (13.1)	110 (42.3)	116 (43.8)	2.3
4. ความปลอดภัย	21 (8.1)	44 (16.9)	195 (75.0)	2.6
5. สภาพที่พักที่นายจ้างจัดให้	17 (6.5)	65 (25.0)	178 (68.5)	2.5

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	จำนวน			
6. อาหารการกิน	ดี 25 (9.6)	พอใช้ 56 (21.5)	ไม่ดี 179 (68.8)	ค่าเฉลี่ย 2.5
7. ความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเอง	มั่นใจมาก 62 (23.8)	ไม่ค่อย มั่นใจนัก 175 (69.3)	ไม่มั่นใจ 23 (10.9)	ค่าเฉลี่ย 2.3

ตารางที่ 26 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ยของเด็กที่มีทัศนคติในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้แรงงานในกรุงเทพฯ
จำแนกตามเพศ

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	เพศชาย				เพศหญิง			
	เข้าไป	ไม่แน่ใจ	ไม่เข้าไป	ค่าเฉลี่ย	เข้าไป	ไม่แน่ใจ	ไม่เข้าไป	ค่าเฉลี่ย
1. ความคิดที่จะเข้าไปใช้แรงงาน ในกรุงเทพฯ	11 (8.0)	87 (63.0)	40 (29.0)	2.2	3 (2.4)	66 (53.7)	54 (43.9)	2.4
2. ความสุขสบายเมื่อเข้าไป ทำงานในกรุงเทพฯ	-	19 (13.9)	118 (86.9)	2.8	1 (0.8)	15 (12.3)	106 (86.1)	2.8
3. ผลตอบแทน	มาก 19 (13.9)	ปานกลาง 58 (42.3)	น้อย 60 (43.8)	ค่าเฉลี่ย 2.2	มาก 15 (12.2)	ปานกลาง 52 (42.3)	น้อย 56 (45.5)	ค่าเฉลี่ย 2.3
4. ความปลอดภัย	มีมาก 12 (8.8)	มีปานกลาง 20 (14.6)	มีน้อย 105 (76.6)	ค่าเฉลี่ย 2.6	มีมาก 9 (7.3)	มีปานกลาง 24 (19.5)	มีน้อย 90 (73.2)	ค่าเฉลี่ย 2.6
5. สภาพที่พักที่นายจ้างจัดให้	ดี 12 (8.8)	พอใช้ 33 (24.1)	ไม่ดี 92 (67.2)	ค่าเฉลี่ย 2.5	ดี 5 (4.1)	พอใช้ 32 (26.0)	ไม่ดี 86 (69.9)	ค่าเฉลี่ย 2.6

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	เพศชาย				เพศหญิง			
	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ค่าเฉลี่ย	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ค่าเฉลี่ย
6. อาหารการกิน	15 (10.9)	30 (21.9)	92 (67.2)	2.5	10 (8.1)	26 (21.1)	87 (70.7)	2.6
7. ความเชื่อมั่นในความสามารถ ที่จะช่วยเหลือตนเอง	27 (19.7)	95 (69.3)	15 (10.9)	2.3	35 (28.5)	80 (65.0)	8 (6.5)	1.7

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำผลรวมค่าคะแนนที่เด็กตอบได้มาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละของเด็กที่มีทัศนคติในระดับต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เด็กส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 77.0 มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในระดับปานกลาง สำหรับเด็กที่มีทัศนคติในระดับสูงมีร้อยละ 16.0 และเด็กที่มีทัศนคติในระดับต่ำมีร้อยละ 7.0 ตามตารางที่ 27 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

ทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	42	16.0
ปานกลาง	201	77.0
ต่ำ	18	7.0
รวม	261	100.0

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระดับทัศนคติจำแนกตามเพศแล้ว จะพบว่า เด็กส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงคือร้อยละ 77.4 และ 77.3 มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในระดับปานกลาง เด็กที่มีความรู้ในระดับสูงเป็นเพศชายร้อยละ 16.8 และเพศหญิงร้อยละ 15.4 ในขณะที่เด็กที่มีความรู้ในระดับต่ำเป็นเพศชายร้อยละ 5.8 และเพศหญิงร้อยละ 7.3 ดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก จำแนกตามเพศ

ทัศนคติ	เพศ	
	เพศชาย	เพศหญิง
สูง	23 (16.8)	19 (15.4)
ปานกลาง	106 (77.4)	94 (77.3)
ต่ำ	8 (5.8)	10 (7.3)
รวม	138 (100.0)	123 (100.0)